

SUZANA TODOROVIĆ

Pedagoška fakulteta

Univerza na Primorskem

Cankarjeva ulica 5, SI-6000 Koper

suzana.todorovic@upr.si

HIŠNA IMENA NA POMJANU IN ŠAREDU V SLOVENSKI ISTRI

V prispevku so prikazana hišna imena v dveh krajih slovenske Istre – na Šaredu¹, ki je bil do konca 19. stoletja skoraj neposeljen (popis iz leta 1869 beleži le 32 prebivalcev), in na Pomjanu, kjer je zgodovina naseljevanja veliko starejša. Tu so lastna zemljepisna imena številčnejša in bogatejša. Medtem ko smo na Šaredu zapisali večinoma hišna imena, ki razkrivajo poreklo prebivalcev, na primer *pri Glemčanih*, *pri Doljanih*, *pri Rakitljanih* ipd., smo na Pomjanu slišali raznovrstnejša poimenovanja, na primer *pri Gunjaču*, *pri Malnarci*, *pri Vikiču*, *pri Kapitanu*, *pri Šolčoki* idr.

1 Uvod

Prispevek² obravnava hišna imena v dveh krajih slovenske Istre, in sicer na Pomjanu v zaledju Kopra in na Šaredu nad Izolo. Šaredski (domače *šare'dinski*) in pomjanski govor prištevamo k šavrinski podnarečni skupini slovenskega istrskega narečja. Ta podskupina z rižanskim podnarečjem oblikuje slovensko istrsko narečje, ki ga uvrščamo v primorsko narečno skupino. V slovenskem delu Istre poleg omenjenega narečja, ki je značilno za kraje v zaledju mest Koper, Izola, Piran in Ankaran, beležimo tudi prisotnost istrskobeneškega narečja, ki ga domačini ohranjajo v slovenskem Primorju. Slednje je prisotno v besedišču slovenskih narečnih govorov Istre, njegov vpliv smo zabeležili tudi v več obravnavanih hišnih imenih.

Na Šaredu in Pomjanu poleg številnih priseljencev živijo tudi domačini, ki se v vsakdanjem življenju z družinskimi člani in sovaščani pogovarjajo v svojem nare-

¹ Ob imenu kraja uporabljamo predlog *na*, saj je to edina oblika, ki smo jo slišali med domačini.

² Besedilo je napisano z vnašalnim sistemom ZRCola (zrcola.zrc-sazu.si), ki ga je na ZRC SAZU v Ljubljani razvil Peter Weiss.

čju in v izročilu ohranjajo tudi domača hišna poimenovanja. Ta še vedno uporabljajo predvsem starejši vaščani. Zbirali in proučili smo jih v okviru narečjeslovne raziskave v omenjenih dveh vaseh.

1.1 Opis obravnavanih šavrinskih krajev

Pomjan, narečno *'Pomjan*, je gručasta vas sredi Šavrinskega gričevja, ki sodi v Mestno občino Koper. Stoji na slemenu širšega hrpta, ki se razteza v smeri od vzhoda proti zahodu med dolinama rečice Badaševice in reke Dragonje. Vas je zaradi zasnove in stavbne dediščine značilno istrsko kmečko naselje. Na vzhodnem delu naselja so nove hiše (KLSb 1995: 301).

Ime kraja je prevzeto iz italijanskega imena *Pomiano*, ki izhaja iz latinskega osebne imena *Pomius* (Snoj 2009: 321).

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je leta 2018 na Pomjanu živelo 182 ljudi, in sicer v 71 gospodinjstvih, ki so povprečno štela 2,6 člana (Statistični urad Republike Slovenije).

Prebivalci kraja se narečno in knjižno imenujejo *Pom'janci*.

Šared, narečno *Ša'ret*, je razloženo naselje v občini Izola, ki se razteza v zahodnem delu Šavrinskega gričevja na robu slemena, ki se z Malijskega hriba razteza proti severozahodu. Po letu 1981 se je naselje zaradi priseljevanja, predvsem iz bližnje Izole, precej povečalo. Večina ljudi je zaposlena v Izoli. V vršnih delih pobočij so vinogradi in oljčni nasadi, v grapah in na osojah pa prevladuje gozd (KLSb 1995: 374).

Statistični podatki beležijo (KLSb 1995: 103), da je na Šaredu leta 1896 živelo le 32 ljudi. Vas je doletela precejšnja migracija prebivalstva konec prejšnjega stoletja in že pred prvo svetovno vojno. Šaredu v sosednjih vaseh (na Maliji in v Kortah) pravijo tudi pri Čičih (narečno *pər 'Čičo*), ker se je veliko prebivalcev priselilo tudi iz Čičarije. Priseljevali so se predvsem Istrani iz notranjih delov slovenske Istre, ki so tu ohranili in obdržali domača imena, kot na primer *Rakitljan* ipd., kar potrjuje tudi onomastična raziskava, ki smo jo opravili med domačini v sklopu terenskega dialektološkega dela. Ime kraja izvajamo iz it. *cerro*, lat. *cerrus* 'cer' (prim. Manzini in Rocchi 1995: 212; Sau 2009: 293). Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je leta 2018 na Šaredu živelo 605 ljudi, in sicer v 236 gospodinjstvih, ki so povprečno štela 2,6 člana (Statistični urad Republike Slovenije).

Med domačini je za prebivalce ohranjeno poimenovanje *Šare'dini* (KLSa 1968: 108) in ne slovensko knjižno poimenovanje *Šaredčani* (KLSb 1995: 374).

Osnovne značilnosti šavrinskih govorov, med katere prištevamo tudi šaredski in pomjanski govor, je zapisal Tine Logar (1996), njihove posebnosti pa so natančno razdelane tudi v nekaterih novejših dialektoloških delih (prim. Todorović 2015, 2017, 2018).

2 Metodologija

2.1 Terensko raziskovanje

V preteklih šestih letih smo v slovenski Istri opravili preko dvajset narečje-slovnih raziskav v zalednih in obmorskih krajih slovenske Istre. Pri terenskem raziskovalnem delu smo se oprli na vprašalnico, ki obsega preko 1500 pojmov, zapisali pa smo tudi večje število narečnih besedil. Za namene pričujoče raziskave v krajih Pomjan in Šared poleg običajne dialektološke raziskave opravili tudi onomastično raziskavo.

Sodelovali so predvsem starejši domačini in njihovi otroci, ki so se rodili v obravnavanih vaseh, tu neprestano živijo in dobro poznajo domače narečje. Da bi pridobili čim bolj natančne podatke, smo sproti beležili domača poimenovanja, zgodovinske podatke, anekdote, vezane na domačije, in etimološke oziroma motivacijske razlage. Vse pogovore smo tudi posneli. Med terenskim delom smo se seznanili tudi z lokacijo hiš in jih fotografirali. V kraju Pomjan je domače kulturno in turistično društvo v sodelovanju z lokalno skupnostjo na pročelja pomjanskih hiš postavilo petintrideset glinenih tabel z domačimi hišnimi imeni, da bi jih ohranili pred pozabo.

Na Pomjanu je pri raziskavi, ki smo jo opravili leta 2018, sodelovalo šest domačinov – S. V., rojena leta 1944, Z. V., rojena leta 1966, A. V., rojena leta 1939, S. P., rojena leta 1961, S. P., rojen leta 1946, in S. S., rojena leta 1955.

Po domačih hišnih imenih v vasi Šared smo spraševali pet domačinov, in sicer B. I., rojenega leta 1947, Ž. I., rojeno leta 1949, A. K., rojeno leta 1938, O. N., rojeno leta 1963, in K. Š., rojeno leta 1943.

2.2 Način obdelave in predstavitve podatkov

Hišna imena prištevamo k lastnim zemljepisnim imenom. Glede na poimenovalno motivacijo (prim. Klinar idr. 2012: 52–53)³ jih delimo na:

1. hišna imena, nastala iz osebnih (ženskih in moških) lastnih imen – običajno po imenu gospodarjev ali gospodinj;
2. hišna imena, nastala iz priimkov;
3. hišna imena, nastala glede na lokacijo domačije iz: občih geografskih in pokrajinskih pojmov (splošne značilnosti površja oziroma reliefnih oblik, za rabo tal, za vodna telesa in osebnih lastnih imen, nastalih s tako motivacijo), lastnih geografskih imen (naselij, delov naselja, voda, obdelovalnih zemljišč), iz poimenovanj grajenih objektov;

---

³ V publikaciji *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen*, ki je bila izdana v okviru projekta FLU-LED Kulturni portal ledinskih in hišnih imen.

4. hišna imena, nastala iz lastnih geografskih imen, ki niso vezana na lokacijo domačije, temveč na poreklo gospodarja (iz imen držav, dežel, bližnjih pokrajin naselij);
5. hišna imena iz poimenovanj za poklic, status ali značilnosti gospodarja (iz poklica, predmeta, vezanega na poklic, statusa gospodarja, lastnosti gospodarja);
6. hišna imena, nastala iz statusa ali funkcije stavbe;
7. hišna imena, nastala iz poimenovanj rastlin (dreves, drugih rastlin);
8. hišna imena, nastala iz poimenovanj domačih in drugih živali.

V času raziskave smo zapisali tudi hišna imena, nastala iz vzdevkov, ki jih poleg omenjenih uvrščamo v posebno skupino:

9. hišna imena, nastala iz vzdevkov.

Podatke, ki smo jih pridobili v sklopu terenskega (dialektološkega in onomastičnega) dela, smo podkrepili, v kolikor so obstajali, s tistimi, pridobljenimi med arhivskim raziskovanjem. Hišna imena smo namreč iskali v knjigi *Status animarum* Župnije Pomjan, ki ga hrani Škofijski arhiv v Kopru, in sicer v treh knjigah – Pom SA⁴ 1 (leto 1839), Pom SA 2 (leto 1890) in Pom SA 3 (leto 1910). V prvi in drugi knjigi ni posebnega razdelka za označbo domačega hišnega imena,⁵ medtem ko vsebuje tretja knjiga poseben razdelek, imenovan »nomen volgare«, tj. domače ime, v katerega so župniki občasno zapisovali tudi hišno ime vaščana.

V istovrstnih knjigah za kraj Šared hišna imena niso zabeležena (podatke hrani Župnija Izola), kar lahko povežemo z relativno poznim nastankom vasi in posledično hišnih imen. Ne glede na relativno mlajšo poselitev vasi (začetek 20. stoletja) ima kraj svoje narečje in značilna hišna imena, ki so se oblikovala in uveljavila večinoma pred slabimi sedemdesetimi leti.

Pri prikazovanju pomjanskih in šaredskih hišnih imen smo se deloma oprli na prispevka J. Škofic (2012) in P. Weissa (2007).⁶

Za predstavljena hišna imena zapisujemo poknjženo in narečno različico predložne besedne zveze v vlogi prislovnega določila kraja (oblikovana na podlagi vprašanja *kje?* – pri + mestniška oblika), imenovalniške oblike samostalnikov, pridevnik v moškem ali ženskem slovničnem spolu, odvisno od izhodiščne oblike,⁷ izvor imena, motivacijo za ime in podatek o hišnem imenu, ki je zapisan v knjigi *Status animarum*.

---

⁴ Pomjan *Status animarum*.

⁵ Zapise najdemo ob imenu in priimku ali na vrhu lista.

⁶ Namen pričujoče raziskave ni izdelava gesel slovarčka hišnih imen.

⁷ Na Pomjanu in Šaredu ne uporabljajo ženske ali moške različice hišnega imena, če je hišno ime izvorno v moški ali ženski slovnični obliki. Mož *Malnarce* denimo ni *Malnar*, žena *Matičiča* ni *Matička* itd. Priseljena ženska je po navadi ohranila poimenovanje svoje izvirne družine.

Pridevniki hišnih imen (vprašanje *čigav?*) na Pomjanu in Šaredu niso tvorjeni na *-ov* ali *-ev* (moški spol) in *-ov-a* (ženski spol), na primer hišno ime na Gorenjskem (Praše) *Pri Jurjevih*, prid. *júrjevčev* (Škofic 2014: 302), v Zadrebki dolini npr. *pri Goveki*, prid. *govékov*, *Bákovica – bákovski* (Weiss 2007: 497, 499), temveč s predložno besedno zvezo s samostalnikom v rodilniku v vlogi desnega prilastka s pomenom svojine – *od/ud* oz. *ot/ut* 'od' + rodilnik samostalnika, npr. *pri Matičiču, od Matičiča, pri Malnarci, od Malnarce*.

Prav tako je posebnost, da v slovenskem istrskem narečju pri samostalnikih moškega, ženskega in srednjega spola sovpadata rodilnik in mestnik, na primer (Pomjan in Šared) *'chiša* (imenovalnik), *'chišá* (rodilnik), *pər 'chišá* (mestnik); prim. tudi (poknjženo) Matičič: *'Nisən 'vido Ma'tičča*. (rodilnik), *'Nisem videl Matičiča.*, *'Smo kan'talə pər Ma'tičča*. (mestnik) *'Peli smo pri Matičiču.*'⁸

3 Hišna imena na Pomjanu

3.1 Hišna imena iz osebnih lastnih imen⁹

pri Gašperju¹⁰ [pər 'gašpərja], mest., m. sp.

Gašper ['gašpár], imen., m. sp.

Od Gašperja [ud 'gašpərja], rod., m. sp.

< Gašper ['gašpár]

► HI¹¹ Pomjan 36, priimek lastnika je Peroša; v hiši živi priseljena družina.

pri Lukiču [pər 'lukčá], mest., m. sp.

Lukič ['lukić], imen., m. sp.

Od Lukiča [ud 'lukčá], rod., m. sp.

< Lukič ['lukić]¹² ← Luka

► HI Pomjan 46, priimek lastnika je Peroša; danes v hiši ne živi nihče.

Pom SA 1 (leto 1839), Lukić, Pomjan št. 29; Pom SA 2 (leto 1890), Lukić, Pomjan št. 30

pri Marjotu [pər 'marjota], mest., m. sp.

Marjo ['marjo], imen., m. sp.

Od Marjota [ud 'marjota], rod., m. sp.

⁸ Znak za mesto naglasa (') je postavljen pred naglašnim zlogom. Pri enozložnih besedah mesta naglasa nismo označevali.

⁹ Imen. = imenovalnik, mest. = mestnik, rod. = rodilnik, m. sp. = moški slovnčni spol, ž. sp. = ženski slovnčni spol, ed. = ednina, mn. = množina.

¹⁰ Ustreznější način poknjževanja bi bil sicer na primer *pri Gašperja, pri Lukiča, pri Matičiča, pri Štefanje*, a smo se želeli z zapisom približati občeslovenskim narečnim oblikam.

¹¹ Hiša.

¹² Manjšalnica.

< Marjo ['marjo]

► HI Pomjan 51, priimek lastnika je Peroša; v hiši živi priseljena družina.

pri Matičiču [pər ma'tičća], mest., m. sp.

Matičič [ma'tičić], imen., m. sp.

Od Matičiča [ud ma'tičića], rod., m. sp.

< Matičič [ma'tičić]¹³ ← Matija

► HI Pomjan 45, priimek lastnika je Benčič; v hiši živijo domačini.

Pom SA 2 (leto 1890), Matičič, Pomjan št. 9

Starejši domačini navajajo tudi poimenovanje *pri Balabanki* [pər bala'banke]. Omenjeni Matija je bil Balabankin sin. Vaščani pravijo, da so jo tako imenovali, ker naj bi plesala po mizah; ime je potemtakem tvorjeno iz it. *ballare* 'plesati' in it. *banco* 'miza, pult, klop'. V času snovanja glinenih tabel s hišnimi imeni so se potomci domačinke odločili na tablo zapisati le hišno ime *pri Matičiču*.

pri Štefanji [pər šte'fañe], mest., ž. sp.

Štefanja [šte'faña], imen., ž. sp.

Od Štefanje [ut šte'fañá], rod., ž. sp.

< Štefanja [šte'faña] ← Stefanija

► HI Pomjan 23; v hiši živi priseljena družina.

Starejši domačini navajajo tudi ime Štefanja Briškolca [šte'faña b'riškɔlca]; vzdevek lahko povežemo z istr. ben. *bríscola* (Manzini in Rocchi 1995: 28) 'igra s kartami'. Starejši vaščani pomnijo, da je vzdevek Štefanja s seboj prinesla iz vasi Lopar, od koder se je preselila v začetku 20. stoletja.

pri Vikiču [pər 'vikća], mest., m. sp.

Vikič ['vikić], imen., m. sp.

Od Vikiča [ud 'vikća], rod., m. sp.

< Vikič ['vikić]¹⁴ ← Viko ← Ludvik

► HI Pomjan 18, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

pri Viku [pər 'vika], mest., m. sp.

Viko ['viko], imen., m. sp.

Od Vika [ud 'Vika], rod., m. sp.

< Viko ['viko] ← Ludvik

► HI Pomjan 14, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

---

¹³ Manjšalnica.

¹⁴ Manjšalnica.

3.2 Hišna imena iz priimkov

pri Gaziču [pər 'ɣašća], mest., m. sp.

Gazič ['ɣazić], imen., m. sp.

Od Gaziča [ud 'ɣašća], rod., m. sp.

< Gazič ['ɣazić] ← Gazič

▶ HI Pomjan 47; v hiši živi priseljena družina.

Pom SA 3 (leto 1910), Gazić, Pomjan št. 49

pri Gojiču [pər 'ɣojća], mest., m. sp.

Gojič ['ɣojć], imen., m. sp.

Od Gojiča [ud 'ɣojća], rod., m. sp.

< Gojič ['ɣojć]¹⁵ ← Goja

▶ HI Pomjan 2, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

Pom SA 3 (leto 1910), Gojč, Pomjan št. 2

pri Gunjaču [pər ɣo'ńaća], mest., m. sp.

Gunjač [ɣo'ńać], imen., m. sp.

Od Gunjača [ud ɣo'ńaća], rod., m. sp.

< Gunjač [ɣo'ńać] ← Gunjač

▶ HI Pomjan 24 b, priimek lastnika je Gunjač; v hiši živi priseljena družina.

Pom SA 1 (leto 1839), Gonjač, Pomjan št. 20

pri Hlajiču [pər χ'lajća], mest., m. sp.

Hlajič [χ'lajić], imen., m. sp.

Od Hlajiča [ut χ'lajća], rod., m. sp.

< Hlaj [χ'laj] ← Hlaj

▶ HI Pomjan 1 a, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

Pom SA 2 (leto 1890), Hlajić, Pomjan št. 28; ŠAK¹⁶ Ž Pom SA 3 (leto 1910), Hlaj,

Pomjan št. 29

pri Perošiču [pər pe'røšća], mest., m. sp.

Perošič [pe'røšić], imen., m. sp.

Od Perošiča [ut pe'røšća], rod., m. sp.

< Perošič [pe'røšić]¹⁷ ← Peroša

▶ HI Pomjan 48, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

pri Petarošu [pər peta'roša], mest., m. sp.

Petaroš ['petaroš], imen., m. sp.

Od Petaroša [ut peta'roša], rod., m. sp.

---

¹⁵ Manjšalnica.

¹⁶ Škofijski arhiv Koper.

¹⁷ Manjšalnica.

< Petaroš ['petaroš] ← Petaros

▶ HI Pomjan 43, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.
Pom SA 2 (leto 1890), Perošič, Pomjan št. 31

pri Rojčiču [pər 'rojčća], mest., m. sp.

Rojčič ['rojčić], imen., m. sp.

Od Rojčiča [ud 'rojčća], rod., m. sp.

< Rojčič ['rojčić]¹⁸ ← Rojac

▶ HI Pomjan 21; danes v hiši ne živi nihče.

Pom SA 2 (leto 1890), Rojac, Pomjan št. 21

pri Štefančiču [pər š'tefančća], mest., m. sp.

Štefančič [š'tefančić], imen., m. sp.

Od Štefančiča [ut š'tefančća], rod., m. sp.

< Štefančič [š'tefančić] ← Štefančič

▶ HI Pomjan 44, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

Pom SA 2 (leto 1890), Štefančič, Pomjan št. 43

3.3 Hišno ime glede na lokacijo domačije

na Klancu [na k'lance], mest., m. sp.

Klanec [k'lanec], imen., m. sp.

Od Klanca [ut k'lanca], rod., m. sp.

< Klanec [k'lanec] ← klanec

▶ HI Pomjan 1; v hiši živijo domačini.

3.4 Hišna imena iz geografskih imen, vezana na poreklo gospodarja

pri Kraševcih [pər k'rašucu], mest., m. sp., mn.

Kraševci [k'rašuci], imen., m. sp., mn.

Od Kraševcev [ut k'rašucu], rod., m. sp., mn.

< Kraševci [k'rašuci] ← Kras

▶ Tako se imenuje celotna ulica.

pri Kubovcu [pər 'kybuca], mest., m. sp.

Kubovec ['kybuc], imen., m. sp.

Od Kubovca [ut 'kybuca], rod., m. sp.

< Kubovec ['kybuc] ← Kubed

▶ HI Pomjan 23a; v hiši živijo domačini.

pri Vaniču Kraševcu [pər 'vanća k'rašuca], mest., m. sp.

Vanič Kraševac ['vanič k'rašuc], imen., m. sp.

---

¹⁸ Manjšalnica.

Od Vaniča Kraševca [ud 'vanća k'rašuca], rod., m. sp.

< Vanič¹⁹ Kraševac ['vanić k'rašuć] ← Vane (iz imena Ivan) s Krasa

▶ HI Pomjan 21, priimek lastnika je Jerman; v hiši živijo domačini.

Pom SA 1 (leto 1839), Krašovec, Pomjan št. 16; Pom SA 2 (leto 1890), Kraševac, Pomjan št. 18

3.5 Hišna imena iz poklicev

pri Francu poštjerju [pər f'ranca pošt'jerja], mest., m. sp.

Franc poštjer [f'ranc pošt'jer], imen., m. sp.

Od Franca poštjerja [ut f'ranca pošt'jerja], rod., m. sp.

< Franc poštjer [f'ranc pošt'jer]; gospodar hiše, Franc, je bil pismonoša ← narečno *pošt'jer* iz istr. ben. *postière* (Manzini in Rocchi 1995: 169)

▶ HI Pomjan 28; danes je v stavbi garaža.

pri Kapitančiču [pər kap'tančća], mest., m. sp.

Kapitančič [kap'tančić], imen., m. sp.

Od Kapitančiča [ut kap'tančća], rod., m. sp.

< Kapitančič [kap'tančić]²⁰ ← narečno *kap'tan* 'kapitan'²¹

▶ HI Pomjan 32, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

pri Kapitanu [pər kap'tana], mest., m. sp.

Kapitan [kap'tan], imen., m. sp.

Od Kapitana [ut kap'tana], rod., m. sp.

< Kapitan [kapi'tan] ← narečno *kap'tan* 'kapitan'²²

▶ HI Pomjan 3; v hiši živi priseljena družina.

pri Kovaču [pər ko'vača], mest., m. sp.

Kovač [ko'vač], imen., m. sp.

Od kovača [ut ko'vača], rod., m. sp.

< Kovač [ko'vač] ← narečno *ko'vač* 'kovač'

▶ HI Pomjan 38; v hiši živi priseljena družina.

pri Malnarci [pər 'malnarce], mest., ž. sp.

Malnarca ['malnarca], imen., ž. sp.

Od malnarce [ud 'malnarce], rod., ž. sp.

---

¹⁹ Manjšalnica.

²⁰ Manjšalnica.

²¹ Gospodar hiše je bil pomorščak. Ker sta v vasi živela dva pomorščaka, so vaščani uporabljali dve poimenovanji – *pri Kapitančiču* in *pri Kapitanu*.

²² Gospodar hiše je bil Ivan Starc, priseljen na Pomjan iz Loparja, bil je pomorščak in kapitan na ladji.

< Malnarca [ˈmalnarca] ← narečno *'malnərca* 'mlinarica'²³

▶ HI Pomjan 24; v hiši živi priseljena družina.

pri Toninu mežnarju [pər toˈnina ˈmežnarja], mest., m. sp.

Tonin mežnar [toˈnin ˈmežnar], imen., m. sp.

Od Tonina mežnarja [ut toˈnina ˈmežnarja], rod., m. sp.

< Tonin mežnar [toˈnin ˈmežnar] ← Tonin²⁴ (iz imena Anton); narečno *'mežnar* 'mežnar'

▶ HI Pomjan 20; v hiši živijo domačini.

Pom SA 2 (leto 1890), Mežnar, Pomjan št. 29

pri Vanki Minki šavrinki [pər ˈvanke ˈminke šauˈrinke], mest., ž. sp.

Vanka Minka šavrinka [ˈvanka ˈminka šauˈrinka], imen., ž. sp.

Od Vanke Minke šavrinke [ud ˈvanke ˈminke šavurinke], rod., ž. sp.

< Vanka Minka šavrinka [ˈvanka ˈminka šauˈrinka] ← Minka (iz Mina); narečno *šauˈrinka* 'šavrinka'²⁵

▶ HI Pomjan 10, priimek lastnika je Viler; v hiši živijo domačini.

3.6 Hišna imena glede na funkcijo stavbe

na Jugni [na ˈjugne], mest., ž. sp.

Jugna [ˈjugna], imen., ž. sp.

Od Jugne [ud ˈjugne], rod., ž. sp.

< Jugna [ˈjugna] ← narečno *'jugna* 'gumno', po semantičnem premiku, 'ple-sišče'

▶ HI Pomjan 5, priimek lastnika je Peroša; v hiši živi priseljena družina.

na Konselju [na konˈsele], mest., ž. sp., mn.

Konselje [konˈsele], imen., ž. sp., mn.

Od Konselje [ut konˈsele], rod., ž. sp. mn.

< Konselje [konˈsele] ← it. *consiglio* 'svet, odbor, nasvet'²⁶

▶ HI Pomjan 11, priimek Benčič; v hiši živijo domačini.

na Podeštatovi [na podešˈtateve], mest., ž. sp.

Podeštatova [podešˈtateva], imen., ž. sp.

Od Podeštatove [ut podešˈtateve], rod., ž. sp.

---

²³ Gospodarica hiše, Marija, priseljena iz Šmarij, je imela v hiši *'malen* 'mlin', po poklicu je bila *'malnərca* 'mlinarica'.

²⁴ Manjšalnica. Gospodar hiše je bil vaški mežnar.

²⁵ Gospodarica se je ukvarjala s šavrinsko obrtjo.

²⁶ Na tem vaškem dvorišču so se vaščani zbirali in posvetovali ob pomembnih vaških dogodkih.

< it. *podestà* 'župan'; v stavbi je v času Avstro-Ogrske, ko je bil Pomjan samostojna občina, služboval župan.

▶ HI Pomjan 52; v hiši živijo domačini.

pri Financi [pər fi'nance], mest., m. sp.

Financa [fi'nanca], imen., m. sp.

Od Finance [ut fi'nance], rod., ž. sp.

< it. *finanza* 'finančna straža, finančna policija'; v stavbi je bila nekoč policijska postaja.

▶ HI Pomjan 2; v hiši živijo domačini.

pri Šuli [pər 'šule], mest., ž. sp.

Šula ['šula], imen., ž. sp.

Od Šule [ut 'šule], rod., ž. sp.

< Šula ['šula] ← narečno 'šula 'šola'

▶ HI Pomjan 17; nekoč je tu stala šola, kasneje gostilna, danes je stavba zapuščena.

pri Torkoli [pər 'torkole], mest., ž. sp.

Torkola ['torkola], imen., ž. sp.

Od Torkole [ut 'torkole], rod., ž. sp.

< Torkola ['torkola] ← narečno 'torkola 'torklja'

▶ HI Pomjan 10 a, priimek lastnika je Peroša; v hiši živijo domačini.

3.7 Hišno ime iz poimenovanj rastlin

v Pelinu [u 'pələna], mest., m. sp.

Pelin ['pəlin], imen., m. sp.

Od Pelina [ut 'pəlina], rod., m. sp.

< Pelin ['pəlin] ← narečno 'pəlin 'pelin'

▶ HI Pomjan 41; v hiši živijo domačini.

3.8 Hišno ime iz poimenovanj živali

pri Petelinčiču [pər pətə'linčiča], mest., m. sp.

Petelinčič [pətə'linčič], imen., m. sp.

Od Petelinčiča [ut pətə'linčiča], rod., m. sp.

< Petelinčič [pətə'linčič] ← narečno pətə'linčič 'petelinček'

▶ HI Pomjan 14 a; v hiši živi priseljena družina.

3.9 Hišni imeni iz vzdevkov

pri Vardu²⁷ [pər 'varda], mest., m. sp.

Vardo ['vardo], imen., m. sp.

Od Varda [ud 'varda], rod., m. sp.

< Vardo ['vardo] ← (najverjetneje) istr. ben. *vardia* ali iz starejše oblike *varda* 'straža, stražar' (Manzini in Rocchi 1995: 259)

► HI Pomjan 20; v hiši živi priseljena družina.

pri Šolčoki [pər 'šolčoke], mest., ž. sp.

Šolčoka ['šolčoka], imen., ž. sp.

Od Šolčoke [ut 'šolčoke], mest., ž. sp.

< Šolčoka ['šolčoka] – vzdevek še nima pojasnjene izvora²⁸

► HI Pomjan 27; v hiši živijo domačini.

4 Hišna imena na Šaredu

4.1 Hišni imeni iz priimkov

pri Percu [pər 'perca], mest., m. sp.

Perc ['perc], imen., m. sp.

Od Perca [ot 'perca], rod., m. sp.

< Perc ['perc] ← Perc

► Domačini tako imenujejo domačijo oziroma družino s priimkom Čendak.

pri Šepiču [pər 'šepića], mest., m. sp.

Šepič ['šepić], imen., m. sp.

Od Šepiča [ot 'šepića], rod., m. sp.

< Šepič ['šepić] ← Šepič

► Domačini tako imenujejo domačijo oziroma družino s priimkom Ivančič, ki se je na Šared priselila iz Bresta (hrvaška Istra).

4.2 Hišna imena iz porekla gospodarja

pri Doljanih [pər dɔ'łano], mest., m. sp. mn.

Doljani [dɔ'łanɛ], imen., m. sp. mn.

Od Doljanov [ɔd dɔ'łano], rod., m. sp. mn.

< Doljani [dɔ'łanɛ] ← Dol pri Hrastovljah

► Domačini tako imenujejo nekaj hiš oziroma družin s priimkom Kocjančič.

---

²⁷ Hišno ime bi lahko uvrstili tudi v razdelek »hišna imena iz poklicev«.

²⁸ Vaščanki *Šolčoki* je bilo ime *Tonča* (Antonija), na Pomjan se je preselila iz Krkavč.

pri Glemčanih [pər ɣ'lemčano], mest., m. sp. mn.

Glemčani [ɣ'lemčane], imen., m. sp. mn.

Od Glemčanov [ɔd ɣ'lemčano], rod., m. sp. mn.

< Glemčani [ɣ'lemčane] ← Glem

▶ Domačini tako imenujejo nekaj hiš oziroma družin s priimkom Jerman.

pri Nadorčanih [pər na'dorčano], mest., m. sp. mn.

Nadorčani [na'dorčane], imen., m. sp. mn.

Od Nadorčanov [ɔd na'dorčano], rod., m. sp. mn.

< Nadorčani [na'dorčane] ← Dvori

▶ Domačini tako imenujejo nekaj hiš oziroma družin s priimkom Rakar.

pri Rakitljanih [pər rakit'łano], mest., m. sp. mn.

Rakitljani [rakit'łane], imen., m. sp. mn.

Od Rakitljanov [ɔd rakit'łano], rod., m. sp. mn.

< Rakitljani [rakit'łane] ← Rakitovec

▶ Domačini tako imenujejo nekaj hiš oziroma družin s priimkom Rožac.

4.3 Hišno ime iz statusa gospodarja

pri Bolafiju [pər bo'lafija], mest., m. sp. mn.

Bolafi [bo'lafɛ], imen., m. sp. mn.

Od Bolafija [ɔd bo'lafijo], rod., m. sp. mn.

< Bolafi [bo'lafɛ] ← italijanska (tržaški) zastavljalnica Bolaffi

▶ Domačini tako imenujejo hišo družine Mikac, ki se je na Šared priselila iz Bresta (hrvaška Istra) in je bila v začetku 20. stoletja zelo premožna.

4.4 Hišno ime iz vzdevkov

pri Boligih [pər bo'liyo], mest., m. sp. mn.

Boligi [bo'liyɛ], imen., m. sp. mn.

Od Boligov [ɔd bo'liyo], rod., m. sp. mn.

< Boligi [bo'liyɛ] ← narečno *bo'liyo* iz istr. ben. *buligo* 'popok' (Manzini in Rocchi 1995: 31)

▶ Domačini tako imenujejo hišo družine Juriševič, ki se je na Šared priselila iz Dola pri Hrastovljah v začetku 20. stoletja.

5 Zaključki

Narečjeslovne raziskave pričajo o živosti in posebnostih obravnavanih narečnih različkov v določenem času in prostoru. Zaradi specifičnosti zapisovanja s fonetično pisavo nam poleg splošnih podatkov o tradicijskem izročilu nekega kraja nudijo natančen vpogled v jezikovne posebnosti izbranega govora, ki ga lahko analiziramo na različnih jezikovnih ravneh. Proučevanje hišnih imen – samostojno ali ob ustrezno izvedenih narečjeslovnih raziskavah – nedvomno obogati védenje o preteklem in sedanjem življenju nekega kraja. Iz posameznih poimenovanj družin (hiš) in vaščanov, ki so izstopali po svojih fizičnih ali značajskih posebnostih, poklica, življenjskega sloga ipd., lahko razberemo duh časa in druge značilnosti proučevane skupnosti. Hišna imena obenem, v kolikor so bila zapisana v različnih obdobjih, pričajo tudi o posebnostih tradicijskega izročila, o ohranjanju narečja in njegovih inovacijah. V času raziskave, izvedene na Pomjanu in v Šaredu, smo se pogovarjali s starejšimi vaščani, saj so mlajši vaščani poznali le nekatera domača imena. Redki vaščani pa še vedno ohranjajo spomin na poimenovanje družin, ki že desetletja ne bivajo več v obravnavanih vaseh.

V prispevku smo predstavili skupno štiriinštirideset istrskih hišnih imen. Zbrali in zapisali smo jih v sklopu obsežne dialektološke raziskave na Pomjanu in Šaredu, v okviru katere smo se posvetili tudi poimenovanju hiš oziroma domačij. Pri raziskavi so sodelovali starejši vaščani, ki vsakodnevno občujejo v narečju, poznajo hiše v vasi in njihova domača poimenovanja. Beležili smo podatke o življenju v hišah skozi čas, motivacijske razlage za poimenovanje domačij, izvor poimenovanj ter imenovalniško, roditeljsko in pridevniško obliko imen, ki smo jih tudi poknjžili. Podatke o hišnih imenih smo preverili v treh knjigah *Status animarum*, ki jih za vas Pomjan hrani Škofijski arhiv v Kopru.

Na Pomjanu smo zapisali šestinštirideset hišnih imen, ki so nastala iz osebnih lastnih imen (sedem hišnih imen), priimkov (osem hišnih imen), lokacije domačije (eno hišno ime), porekla gospodarja (tri hišna imena), poklicev (sedem hišnih imen), funkcije stavbe (šest hišnih imen), imena rastlin (eno hišno ime), živali (eno hišno ime) in vzdevkov (dve hišni imeni).

Na Šaredu smo zapisali osem hišnih imen, in sicer dve, nastali iz priimkov, štiri iz porekla gospodarja, eno iz statusa gospodarja in eno, nastalo iz vzdevka.

Literatura

- Klinar, Klemen idr. 2012. *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen*. Jesenice – Celovec: Razvojna agencija Zgornje Gorenjske.
- KLSa = *Krajevni leksikon Slovenije: Repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije*, I – IV. 1968. – 1980. Ur. Savnik, Roman; Planina, France; Šifrer, Živko. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- KLSb = *Krajevni leksikon Slovenije*. 1995. Ur. Orožen Adamič, Milan; Perko, Drago; Kladnik, Drago. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Logar, Tine. 1996. *Dialektološke in jezikoslovne razprave*. Ur. Kenda-Jež, Karmen. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša – ZRC SAZU, 86–92, 386–389, 403–404.
- Manzini, Giulio; Rocchi, Luciano. 1995. *Dizionario storico fraseologico etimologico del dialetto di Capodistria*. Rovigno: Centro di ricerche storiche Rovigno.
- Pom SA 1 (1839). Škofijski arhiv Koper.
- Pom SA 2 (1890). Škofijski arhiv Koper.
- Pom SA 3 (1910). Škofijski arhiv Koper.
- Sau, Silvano. 2009. *Dizionario del dialetto Isolano: raccolta di parole e modi di dire della parlata isolana di ieri, di oggi e, forse, di domani*. Isola: Il Mandracchio.
- Snoj, Marko. 2009. *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Založba Modrijan – Založba ZRC.
- Statistični urad Republike Slovenije*. http://pxweb.stat.si/pxweb/database/dem_soc/dem_soc.asp (dostop 15. 5. 2019).
- Škofic, Jožica. 2012. Zasnova vseslovenskega slovarja narečnih hišnih in ledinskih imen. *Annales. Series historia et sociologia*, 24/2, Koper, 293–306.
- Todorović, Suzana. 2015. *Slovensko istrsko izrazje v zaledju Kopra: Boršt, Krkavče in Tinjan*. Koper: Libris.
- Todorović, Suzana. 2017. *Narečna raznolikost v okolici Kopra: Dekani, Hrvatini, Škofije*. Koper: Libris.
- Todorović, Suzana. 2018. *Raznovrstnost narečnih govorov na Koprskem: Bertoki, Puče, Sveti Anton*. Koper: Libris.
- Weiss, Peter. 2007. Iz prvotnih ledinskih imen tvorjena hišna imena v spodnji Zadrečki dolini. *Jezikoslovni zapiski*, 13/1–2, Ljubljana, 493–505.

Obiteljski nadimci na Pomjanu i Šaredu u slovenskoj Istri

Sažetak

U radu se tematiziraju obiteljski nadimci dvaju sela u slovenskoj Istri – Šareda i Pomjana – čiji govori pripadaju šavrinskomu dijalektu, koji sa subdijalektom sela Rižana čine dijalektnu skupinu istroslovenskoga dijalekta. U obama su selima anketirani domaći stanovnici, koji govore mjesnim govorom i poznaju povijest sela te seoske obiteljske nadimke. Obiteljski su nadimci prikupljeni u razgovoru s ispitanicima. Zapisivani su na licu mjesta, tijekom anketiranja, te su poslije provjeravani preslušavanjem snimljenih razgovora.

Podatci (obiteljski nadimci) prikupljeni za terenskoga istraživanja na Pomjanu, uspoređuju se s podacima u trima registrima *Status animarum*, koji su pohranjeni u Arhivu Koparske biskupije. Uz anagrafske i religiozne podatke župljana svećenici su u *Status animarum* često bilježili i obiteljske nadimke.

Terenskim su istraživanjem prikupljena 44 obiteljska nadimka – 36 na Pomjanu i 8 na Šaredu. Utvrđeno je da su nadimci pomjanskih obitelji nastali od: osobnih imena (sedam nadimaka), prezimena (osam nadimaka), smještaja kuće (jedan nadimak), imena mjesta gospodarova podrijetla (tri nadimka), naziva zanimanja (sedam nadimaka), funkcije kuće (šest nadimaka), naziva biljke (jedan nadimak), naziva životinje (jedan nadimak) i osobnoga nadimka (dva obiteljska nadimka).

Obiteljski nadimci na Šaredu temelje se na: prezimenu (dva nadimka), imenu mjesta gospodarova podrijetla (četiri nadimka), statusu gospodara kuće (jedan nadimak) i osobnome nadimku (jedan obiteljski nadimak).

Ključne besede: slovenska Istra, Pomjan, Šared, hišna imena, dialektologija, etimologija, onomastika

Ključne riječi: slovenska Istra, Pomjan, Šared, obiteljski nadimci, dialektologija, etimologija, onomastika

Keywords: Istria, Slovene Istria, Pomjan, Šared, family nicknames / house names, dialectology, etymology, onomastics